

UPPFÖDARINTERVJU

I vår serie av uppfödarintervjuer hälsar vi den här gången på hos Lena Edström, Kennel Scoop. Så här berättar Lena om sina erfarenheter och tankar om irländska varghundar.

Fråga: När och varför blev det irländsk varghund?

Varghund blev det för 39 år sedan då det var dags för en ny hund i familjen. Hade sysslat rätt aktivt med brukshundar i ett antal år men tröttnat och började titta runt i andra rasgrupper. Vi fastnade för större vinthundar och konstaterade att mina föräldrars Ford Granada faktiskt väl rymde t o m en irländsk varghund (!) samt att dess raskaraktär tilltalade oss på alla sätt, det senare var ju alltså det avgörande i frågan.

Sedvanligt var att stå i kö på valplistor hos de etablerade uppfödarna, man fick ”kvala in” och visa tålmodighet i sin väntan. Under tiden hann man förkovra sig i rasspecifika frågor.

Med hjälp av både Carin Lindhé (Mountebanks) och Elisabet Janzon (sedermera Wolf Tone) hamnade vi så småningom med rekommendationer hos Ulla och Ulf Högbergh (sedermera Clansmans). Här fick vi presentera oss och gjorde flera besök på kenneln in-

nan det var dags för leverans av en valp ur deras första valpkull.

På så sätt kom den blivande Ch Clansmans Scanty-Scoop in i mitt då tonåriga liv och sedan dess har det varit irländsk varghund (och whippets som sällskap) för min del.

Här följde också flera otroligt lärorika år med kenneljobb och många resor fram och tillbaka till England. Det tog ytterligare 11 år av stort rasintresse innan tankar på avel började ta form.

Fråga: Rasens för- och nackdelar, som du ser och uppfattar det?

Vi har att göra med världens största hundras vilket innebär att allt blir mycket mer tillsammans med en varghund. Större bil, mera foderåtgång, horribla försäkringspremier, stort tomrum vid förlust m.m. Men även stor, stor kärlek och umgänge med varelser som andas tusenårig historia (om än i en något restaurerad form!).

Fråga: Avel och uppfödning, vad driver dig?

En vilja att bevara något mycket värdefullt, rasen såsom jag tolkar standarden och som jag lärt känna den genom åren. Den uppgiften kan emellanåt kännas väl övermäktig men jag tror att det är oerhört viktigt att behålla sin ödmjukhet inför denna utmaning.

Ingen blir någonsin fullärd i detta värv, tvärtom inser man vartefter vilka svårigheter man ständigt ställs inför.

Fråga: Vilka är de viktigaste prioriteringarna och målsättningarna i ditt avelsarbete?

Form och funktion!! Som uppfödare av rasen har man en stor utmaning i att balansera rätt för att inte tippa över antingen åt det tunga, oädla hållet eller

att resultatet blir alltför tunt. En balansgång som kan vara hårfin mellan varven. Målet är en individ som är tilltalande i stående och som därtill ytterligare imponerar när den sätter sig i rörelse!

Lägg därtill att ”själens spegel” sitter i ögonbotten, varför den vackra rastypiska blicken kommer från ett huvud med goda proportioner och mörka ovalt formade ögon.

Könsprägelns är viktig, det ska aldrig råda någon osäkerhet därom.

Se till helheten och fastna inte i detaljerna. Uppfödarens dröm vore ju att få plocka ihop en individ av det bästa hos alla valparna i en kull. Eftersom det inte är möjligt får man hela tiden jobba med att väga fel mot förtjänster.

Vid utavel gäller att plocka den rätta fenotypen för att avelsarbetet inte ska gå förlorat. Vinnare i ringarna är inte alltid synonymt med de bästa nedärvarna.

Fråga: Hur många valpkullar har det blivit under åren?

Inte många, hellre kvalitet framför kvantitet! Därtill att det var först i den tredje kullen som det utföll någon tikvalp. Den tiken som gick vidare i avel där producerade i sin tur en kull med åtta valpar, bara hanar såklart!

Tycker att varje kull bör utvärderas och plan göras för fortsatt avelsarbete utifrån det. Djuren ska inte sättas i avel för tidigt utan får gärna först visa hur de utvecklas rent exteriört och mentalt. Just nu visas individer ur min tionde kull i ringarna.

Med några få undantag har mina tikar inte haft mer än en kull. Blir aktuellt med ny kull då det är dags i varje generation. Mitt mål är inte att ”sälja valpar” utan att avelsmässigt förse mig med goda individer, vilket ändå leder

Bild 1: Ch Clansmans Scanty-Scoop Lukas.

Bild 2: Lena och Lukas år 1975.

Bild 3: IntNord Ch Clansmans Maniac-Master.

Bild 4: Ch Westmount Zena flankerad av sina döttrar Scoops Embla och Scoops Ebba.

till att det med några års mellanrum finns valpar till salu eftersom jag inte kan behålla alla valpar i kullarna för egen del.

Fråga: Hur hittar du "rätt" valpköpare?

Genom åren har det ju blivit många återkommande valpköpare, av vilka flera idag även är mycket goda vänner. Ofta är det också valpköpare som haft rasen i många år. Jag har haft ett otaligt antal besökare som varit intresserade av att lära om rasen här vid mitt köksbord genom åren. Har alltid försökt vara ärlig med vad ett varghundsägande innebär och några har bett att få avvakta och andra blir än mer övertygade i sitt val av ras. Understryker hela tiden att uppgiften att matcha fram en utställningsvinnare inte bara kräver bra grundmaterial utan också ett enormt hårt arbete, gärna i team, för att lyckas.

Där är jag lyckligt lottad, mina valpköpare är min bästa stöttning. Naturligtvis vill jag se till att valparna hamnar i goda hem där de får växa upp till självklara familjemedlemmar. Eftersom jag inte har valpar särskilt frekvent så har många trevliga människor, vilka jag har god kontakt med idag, startat med en valp ur någon kollegas uppfödning. Man får helt enkelt hjälpas åt.

För övrigt anser jag att blivande spekulanter får söka upp mig och presentera sig själva och helst stå ett tag på "väntelista" för att undvika impulsköp. Fungerade utmärkt för mig själv en gång i tiden.

Fråga: Allmänna tips från dig som uppfödare, i handhavandet och ägandet av irländsk varghund, främst under uppväxten?

Låt valpen ha lugn och ro runt sig under uppväxten. Att växa fort på kort tid

är krävande bara det. En massa flängande runt på olika ställen är inte nödvändigt. Röra sig fritt i kuperad terräng i lagom dos och vanligt familjeliv med vettiga rutiner duger gott.

Se upp med foderbyten under det första året, kan rubba balansen i den känsliga tillväxtfasen.

Var noga med att träna valpen i att låta sig hanteras, kloklippning, pälsvård etc. Se till att allt sånt sitter innan varghunden fortare än kvickt blivit "övermäktigt" stor. Prata mycket med

En trygg och väluppfostrad varghund är en njutning att umgås med.

Den imponerar bara genom sin storlek och sitt värdiga sätt.

din varghund – den har en oerhörd förmåga att tolka både tal och kroppsspråk.

Fråga: Sundhet, hur vill du definiera det?

En sund varghund är för mig en individ som rent fysiskt ska vara kapabel att nedlägga en varg. Den ska kunna jaga ifatt, döda och släpa hem ett så stort bytesdjur. Till detta krävs storlek, styrka och uthållighet. Rasstandarden talar om hur en sådan irländsk varghund ska vara konstruerad!

Till sitt kynne är den dock inte fullt så genuin längre, då skulle vi inte kunna leva med dem såsom vi gör idag. "Gentle when stroked, feirce when provoked" får vi nog tolka som att det

inte är några menlösa varelser vi har att göra med, men att retningsströskeln för en varghund måste vara mycket hög.

En trygg och väluppfostrad varghund är en njutning att umgås med. Den imponerar bara genom sin storlek och sitt värdiga sätt.

Vill också passa på att säga något om rörelser då det är viktigt för mig. Det förefaller som att goda, rastypiska rörelser ofta misstolkas som "snabbast runt i ringen". Ett långt, vägvinnande steg med flyt, där hunden täcker mycket mark, kräver balans mellan alla fyra benen och ett korrekt användande av svans och bakstall. Motorn sitter där bak och en låg hasansättning och långa muskler ner i underbenen bidrar till effektiviteten. Svansen fungerar som roder och är en inte oviktig detalj. Den ska vara lång, kraftfull och helst bäras i sabelform.

En viktig del i den allmänna sundheten är pigmentet. Lakritssvarta läppar och en kraftfull mörk nos är eftersträvsvärt. God pälskvalitet som skyddar mot väta är också viktigt.

Fråga: Vad anser du som uppfödare att man som varghundsägare kan göra för att främja god hälsa på den egna hunden?

Här är det svenska ordet lagom passande; lagom proportioner mellan vila och rörelse, lagom stora fodergivor och allmänt inga överdrifter åt något håll. En god kondition är naturligtvis en bra hälsogrund att stå på genom hela livet. Lär dig tyda din hund och se tecken på ohälsa i god tid.

Fråga: Berätta om några irländska varghundar som betytt mycket för dig personligen och kanske i ditt avelsarbete.

Bild 5: Scoops Georgina, direkt från valplådan.

Bild 6: Ch Scoops Heather 2009.

Bild 7: Ch Scoops Heather, huvudstudie.

Bild 8: Ch Scoops Hannah, BIS-4, SvVK Östra.

Självklart min första varghund (född 1975) som förde mig in i rasen och gav mig ett livslångt intresse. Ch Clansmans Scanty-Scoop "Lukas" var en av hanvalparna ur kennel Clansmans första kull (alltså helbror till IntNord Ch Clansmans Silly-Sallie) (bild 1-2).

Denna kull var resultatet av ett sammanförande av avelsdjur från de två dominerande kennlarna vid tidpunkten. Ch Mountebanks Remus och Nord Ch Ljunas Sita, var och en en väldigt typisk representant för "sin" kennel!

Fick där en uppstart med djur som skrev rashistoria här i Sverige. "Lukas" lärde mig massor om rasen och gav också namn åt min kennel som startade upp 1986. Förutom att han blev historisk som första BIS Valp på nystartade IVKs första utställning i Brötjemark för Carin Lindhé så hade han kullar på blivande kennel Kråksången och på kennel Castlebury långt innan jag själv startade upp med egna tikar i avel. Ur den senare kullen tror jag att Ingela Weinberger, kennel Warlock, hade en hane som satte fart på hennes intresse för rasen.

IntNord Ch Clansmans Maniac-Master är väl närmast en "svensk ikon" i rasen (bild 3). "Ludde" var resultatet av kombinationen Ch Petasmeade Fenian och IntNord Ch Clansmans Silly-Sallie. Han ligger bakom många av de avelsdjur som använts som startmaterial hos kennlar från den tiden. Jag skrev minnesorden över honom när han gick ur tiden efter många utställningsvinster vid 10,5 års ålder 1991.

Vill också omnämna kennel Westmounts fantastiska hundar. Efter att ha måst starta upp på nytt med en tiklinje (hade bara hanhundar i flera kullar!) fick jag in blod från denna kennel. Lång var raden av vackra Westmounttikar

som paraderade som på ett pärlband genom ringarna. Jag hade förmånen få äga Ch Westmount Trixie at Scoop och Westmount Ginger-Ale (den senare tillsammans med kennel Clansman). Ingen av dessa tikar nedkom tyvärr med valpar hos mig. Desto större var glädjen när underbara Ch Westmount Zena Andrews gav mig min E-kull tillsammans med Annika Gustavssons Ch Hydebeck Gary (bild 4). Den hanen gav det bästa temperament man kan tänka sig.

»
Till den som funderar på att göra en insats i varghundsaveln vill jag låta hälsa att starta från golvet och jobba sig uppåt är en bra idé.

Det är också roligt och lärorikt att ha upplevt rasikoner som Ch Petasmeade Chieftain (Crufts på 70-talet!), travat runt med Ch Eaglescrag Lysander på gården hemma hos Dagmar Pordham (då Kenis!), fikat i köket hemma på kennel Erindale med Multi Ch Triston vid fötterna. Dessa individer (inte minst skillnaderna mellan dem!), tillsammans med många fler varghundar, har hjälpt mig träna mitt öga för rasen.

Min nuvarande tiklinje stammar från Pennybright Marissa och går således via Ylvas utmärkta avelsmaterial tillbaka till Clansmansblodet som vi så många delar. Vill särskilt omnämna Scoops Georgina (Witchesbroom Balanchine-Pennybright Marissa, bild 5) som blev

mor till systrarna Ch Scoops Heather (bild 6-7) och Ch Scoops Hannah (bild 8). Den senare (4-bästa tik på WDS i Stockholm 2008, bästa typ och BIS Vinnare på Östras Special 2006 där också Scoops Georgina blev BIS Veterar) är mormor till min J-kull, som hittills gett två champions, Ch Scoops Jasper (bild 9-10) och Ch Scoops Justine (bild 11) och en certvinnare, Scoops Jewel (bild 12).

Fråga: Hur ser framtiden ut i din avel och vad har du på gång under de närmsta åren?

Inser att det är hög tid att fundera ut hur jag vill gå vidare. Det är många faktorer som ska stämma för att det ska leda till en kull valpar. Det är med oro jag ser hur man mer och mer övergår till ren valpproduktion framför ett gediget långsiktigt avelsarbete. Till förlust för rasen!

Fråga: Vad önskar du som varghundsuppfödare från din rasklubb?

Eftersom jag var med vid bildandet av klubben 1976, och tämligen omgående tog på mig uppdraget som redaktör, så vet jag vilket arbete som ligger i klubbarbetet. För min del är jag tacksam så länge det finns eldsjälur som hinner och kan ta på sig dessa uppgifter.

Fråga: Något du vill förmedla till andra uppfödare av irländsk varghund?

När man ser till standarden på rasen idag så blir jag lite oroad. Stor variation! En enhetligare tolkning av standarden vore på sin plats. Goda hanhunds- och tikar är värdefulla, dessa avelstikar måste lyftas fram. Vi är i behov av ett större urval hanhundar av god kvalitet för att inte dessa bara ska få funktionen

Bild 9: Scoops Jasper, valphundstudie. Foto L Carnebo.

Bild 10: Scoops Jasper, Strängnäs 2013.

Bild 11: Ch Scoops Justine, på lurecoursingträning. Foto C Magnusson.

Bild 12: Scoops Jewel 2013.

av ”målvakter” till tikar av bättre kvalitet för att komma vidare i generationerna.

För övrigt vore fler kombinationer med färre valpar gynnsamt för rasen.

Till den som funderar på att göra en insats i varghundsaveln vill jag låta hälsa att starta från golvet och jobba sig uppåt är en bra idé. Lyssna och lär och lyssna ännu mer och lär, all information går inte att hämta på Internet!! Skaffa bra mentorer, förtjäna den erfarenhet som delas och missbruka den inte.

Mina absoluta förebilder är ”tanterna” i England som var omutbara. Där man med uthållighet och idoghet fick jobba sig fram till den kunskap man så väl behöver. Tillit och förtroende skapas över tid och bör förvaltas väl!

Mina förebilder är de uppfödare som inte lät sig köpas för dollar under och efter kriget. Historien om hur Kapten Hudson (eller om det var dottern Sue!), kennel Brabyns, med sina hundar runt sig, sköt med gevär i luften när amerikanerna kom och ville betala bra för kennelns avelsmaterial. Den historien är säkert en skröna, men den symboliserar den integritet dessa uppfödare visade på!

Fråga: Har du några speciella minnen från ditt liv med irländska varghundar?

Alla hundar är speciella på sitt sätt. Pennybright Marissa var en sådan som fullkomligt älskade smått i alla dess former! Hon pussade och tvättade katt- och kaninungar tills dess att vi fick lyfta bort dem för att det fanns risk för lunginflammation hos de små livet.

Scoops Georgina ”Mini” var en väldigt trygg dam som det gick att utan problem lämna lös på bädden när vi var

själv, men ute i skogen förvandlades hon till en vilde och rushade runt över stock och sten smidig som en katt och med mungiporna i ett stort leende. Hon och hennes syster hade också en speciell kontakt med min dotter Annika från det att de var valpar, Heather kunde börja skrika av lycka och slänga sig ner på marken när hon såg Annika för att få bli kliad på magen.

Scoops Imogen ”Freja” älskar vatten, det är först nu vid 9 års ålder hon är mer avvaktande till simning. I sitt område liknas hon vid Ceasar Milans hund Daddy i att vara cool och ha en lugnande effekt på andra hundar.

Scoops Ivanhoe blev fotomodell för boken Singel, dock inte för sina fantastiska fotbollstalangers skull - han punkterade fotbollar på löpande band.

Scoops Jasper sitter gärna i knä på utställning och Scoops Joanna gör gärna som sin mamma, ligger på rygg och solar och blir kliad på magen!

*Lena Edström
Kennel Scoop*

”
Mina absoluta förebilder är ”tanterna” i England som var omutbara.
Där man med uthållighet och idoghet fick jobba sig fram till den kunskap man behöver.

på utställning, där låg hon kvar och det räckte att slänga ett öga på henne då och då.

Scoops Heather var värdigheten

Annons:

WT-Metall Norden AB
www.hundkarra.se

HUNDKÄRROR - BILBURAR - HUNDKÅPOR

(+46) 0511 - 40 00 40

info@hundkarra.se